

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt č. CZ.1.07/3.2.09/03.0015

PROHLoubENÍ NABÍDKY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA VŠPJ A SVOŠS V JIHLAVĚ

<http://www.vspj.cz/skola/evropske/opvk>

Pilotní ověření modulu

Vybrané kapitoly z psychologie a psychiatrie

sociální patologie

Pilotní ověření v termínu: letní semestr akadem. roku 2013/2014

Lektor: **doc. PhDr. Ľuba Pavelová, PhD.**

Studijní opora k dispozici na elearning.vspj.cz

LITERATÚRA

- ✗ FISCHER, S.- ŠKODA J. 2009. *Sociální patologie*. Praha: Grada
- ✗ ONDREJKOVIČ, P. 2009. *Sociálna patológia*, Bratislava: Veda
- ✗ KLIMENTOVÁ, E.- KLIMENT P. 2004. *Sociální deviace*. Olomouc: UP 2004

OBSAH PREDNÁŠKY

1. ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE POJMU
SOCIÁLNA PATOLÓGIA(DEVIÁCIA)
2. PATOLÓGIA RODINY A MANŽELSKÉHO
ŽIVOTA
3. LÁTKOVÉ A NELÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI

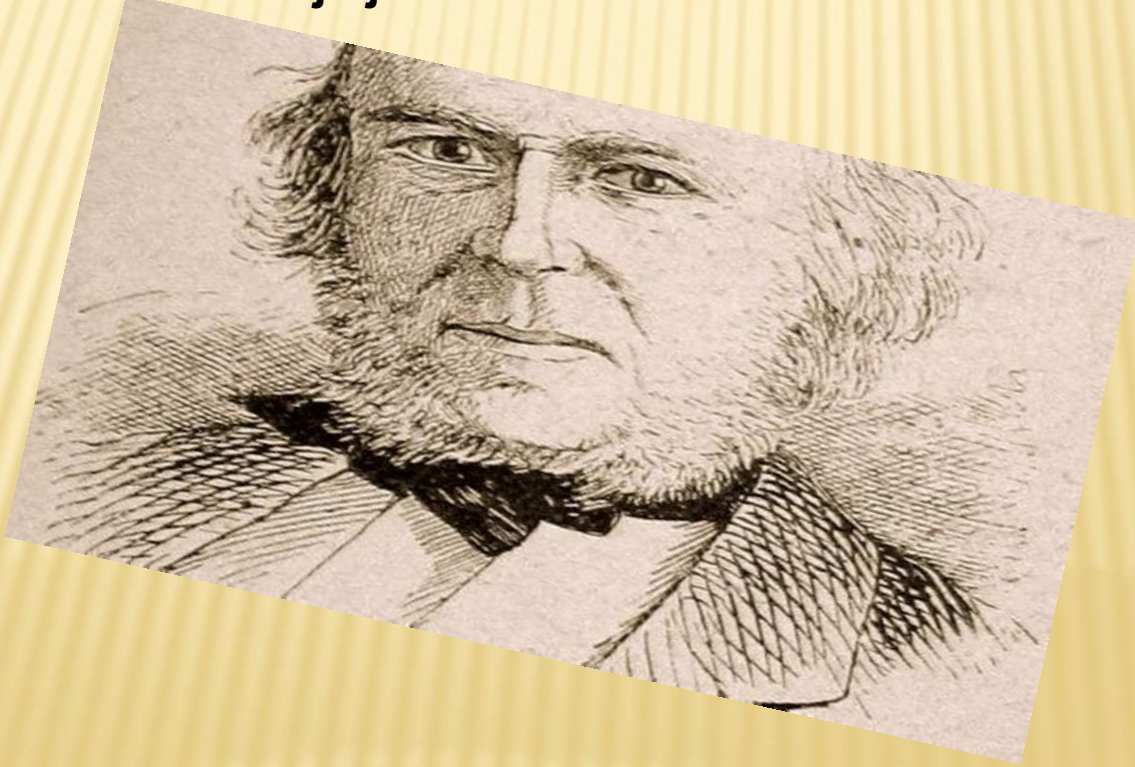
SOCIÁLNA PATOLÓGIA

- ✖ Je súhrnný pojem pre označenie chorých, nenormálnych, všeobecne nežiadúcich spoločenských javov.
- ✖ Patria sem aj sankcionované formy deviantného správania, ako aj štúdium príčin ich vzniku a existencie
(Ondrejko, 2009)

SOCIÁLNA PATOLÓGIA

H. Spencer /anglický filozof a sociológ/

- **Podobnosť rysov ľudskej spoločnosti a biologického organizmu, hľadal paralelu medzi sociálnou a biologickou patológiou.**
- **Výrok: „Čas: To, čo sa človek vždy snaží zabiť, ale čo nakoniec zabije jeho“.**

SOCIÁLNA PATOLÓGIA

- ✗ E. Durkheim /Francúz,
jeden zo zakladateľov
vedeckej sociológie/

- ✗ považoval sociálnu
patológiu za vedu
o chorobách
a nepriaznivých
skutočnostiach,
činoch a správani,
ktoré sa odchyľujú
od stanovených
noriem.

SOCIÁLNA PATOLÓGIA

- ✗ **Durkheim:** „každé jednotlivé správanie člena príslušného sociálneho útvaru sa uskutočňuje na pozadí normatívnej štruktúry:
 - ktorej zodpovedá,
 - ktorú niekedy dokonca odzrkadľuje,
 - alebo voči ktorej je namierené“.

- ✗ Arnošt Bláha
- ✗ Český sociológ
(1979-1960)
- ✗ Zaoberal sa
vymedzením sociálnej
patológie

SOCIÁLNA PATOLÓGIA Z POHĽADU VEDNÝCH DISCIPLÍN

1.
2.

- POHĽAD ABSOLUTISTICKÝ
- POHĽAD MORALIZUJÚCI

3.
4.

- MEDICÍNSKY POHĽAD
- ŠTATISTICKÝ POHĽAD

5.

- RELATIVISTICKÝ POHĽAD

POHĽAD ABSOLUTISTICKÝ

- ✗ Predstava existencie absolútne jednoznačných a zrozumiteľných sociálnych noriem
- ✗ Akékoľvek odlišné správanie je neprípustné

POHĽAD MORALIZUJÚCI

- ✗ Rozdelenie spoločnosti a jej členov na dve skupiny:
- ✗ Morálni nedevidanti
- ✗ Nemorálni devianti

SOCIALNA PATOLOGIA Z POHĽADU VEDNÝCH DISCIPLÍN

MEDICÍNSKY POHĽAD

Deviantné správanie je
dávané do súvislosti so
stavom spoločnosti
Príznak jej choroby
Rozšírenie patologických
javov signalizuje, že
spoločnosť nie je v poriadku

ŠTATISTICKÝ POHĽAD

- ✗ Odbory, ktoré uprednostňujú kvantitatívny výskum
- ✗ Odchylka v správaní je chápaná ako určitá vzdialenosť od priemeru
- ✗ Nedostatkom je ignorancia rôznych sociálnych súvislostí

SOCIÁLNA PATOLÓGIA Z POHĽADU VEDNÝCH DISCIPLÍN

RELATIVISTICKÝ POHĽAD

- ✗ Charakteristický pre súčasnosť
- ✗ Deviácia a patológia môže byť posudzovaná iba z hľadiska konkrétneho sociokultúrneho prostredia, v ktorom k nej došlo
- ✗ Konanie označované za škodlivé a nežiadúce môže byť v inej spoločnosti vysoko pozitívne hodnotené

RELATIVISTICKÝ POHĽAD

- ✗ Charakteristický pre súčasnosť
- ✗ Deviácia a patológia môže byť posudzovaná iba z hľadiska konkrétneho sociokultúrneho prostredia, v ktorom k nej došlo
- ✗ Konanie označované za škodlivé a nežiadúce môže byť v inej spoločnosti vysoko pozitívne hodnotené

RELATIVISTICKÝ POHĽAD

Charakteristický pre
súčasnosť

Deviácia a patológia môže
byť posudzovaná iba
z hľadiska konkrétneho
sociokultúrneho
prostredia, v ktorom k nej
došlo

Konanie označované za
škodlivé a nežiadúce môže
byť v inej spoločnosti
vysoko pozitívne
hodnotené

TOLERANČNÝ LIMIT

- ✗ Je premenlivý v čase a aktuálnej úrovne spoločnosti
- ✗ Miera variability znášateľnosti k správaniu a dodržiavaniu noriem inými

PATOLÓGIA RODINY A MANŽELSKÉHO ŽIVOTA

PORUCHY FUNKCIÍ RODINY

PSYCHICKÉ POTREBY DETÍ

FAKTORY ZNIŽUJÚCE ODOLNOSŤ K ZÁŤAŽI

CITOVÝ NEDOSTATOK V DETSTVE

**PATOGÉNNA CITOVÁ VAZBA RODIČA
A DIEŤAŤA**

**AMBIVALENTNÝ VZŤAH RODIČA
K DIEŤAŤU**

**PRÍLIŠNÉ AKCEPTOVANIE – NADMERNÉ
POTLÁČANIE POTRIEB DIEŤAŤA**

PRÍČINY MANŽELSKÝCH NEZHOD

POVAHOVÉ

SEXUÁLNE

SOCIÁLNE

KONFLIKT DVOCH ZÁKLADNÝCH POTRIEB

**POTREBA
OPORY**

**POTREBA
SLOBODY**

ROZVOD

REAKCIE DOSPELÝCH NA ROZVOD

ZÁKLADNÉ ROZDELENIE ZÁVISLOSTÍ

LÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI:

- a) tolerované
- b) netolerované

NELÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI

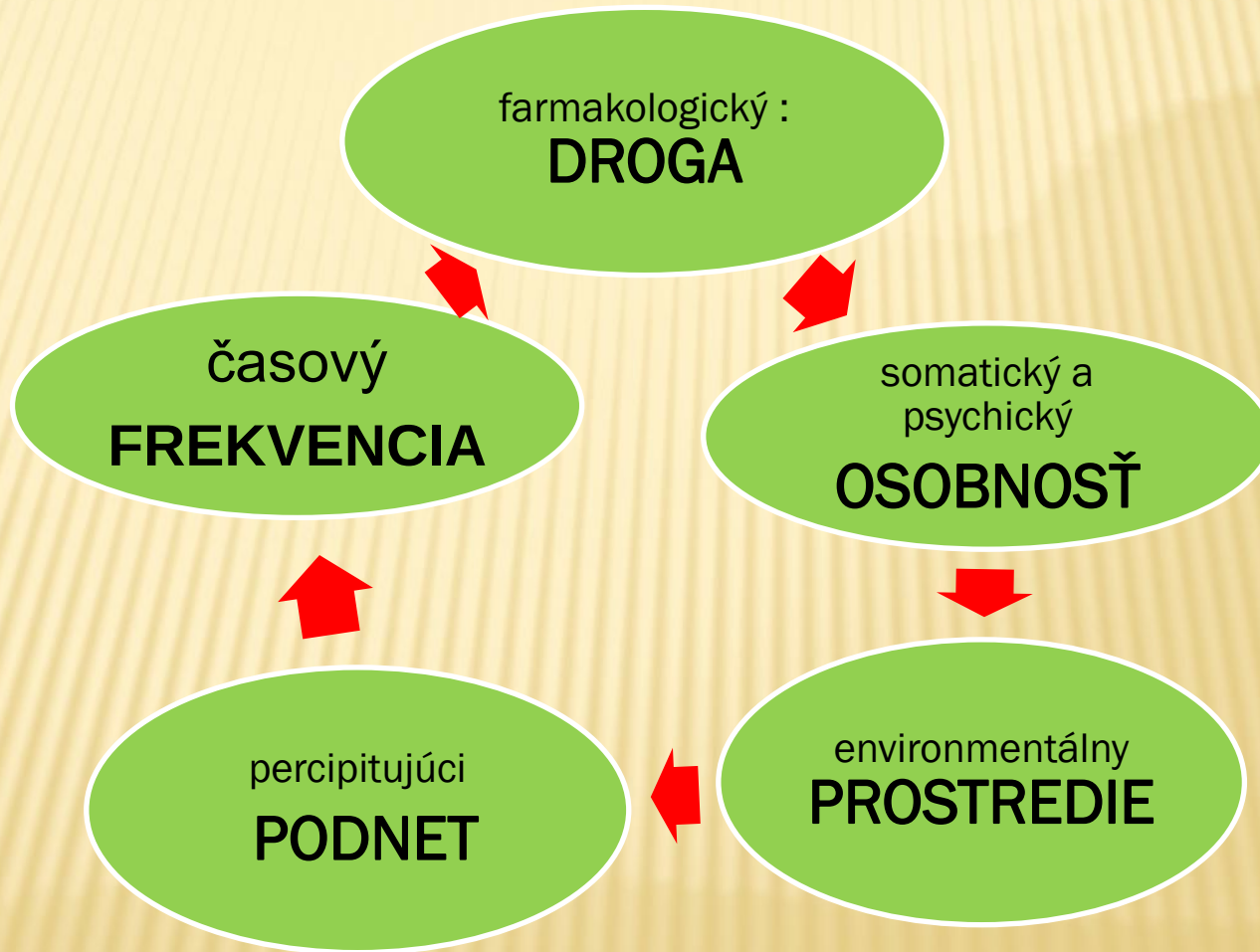
CHARAKTERISTIKA ZÁVISLOSTI

túžba alebo pranie, nutkanie pokračovať v užívaní drogy a získať ju akýmkoľvek spôsobom,

tendencia zvyšovať dávku

psychická a fyzická závislosť na droge

FAKTORY VZNIKU, VÝVOJA, UDRŽIAVANIA A UKONČENIA ZÁVISLOSTI

FÁZY ZÁVISLOSTI OD ALKOHOLU

Počiatočná

Varovná

Rozhodujúca

Konečná

ROZDELENIE DROG PODĽA ICH ÚČINKU

Sedatíva

- barbituráty
- benzodiazepíny
- Inhalanty

Stimulanciá

- kokain,
- kofeín,
- amfetamíny
- pervitín

Halucinogény

- LSD,
- extáza,
- psylocibín
- kanabinoidy
- marihuana
- hašiš

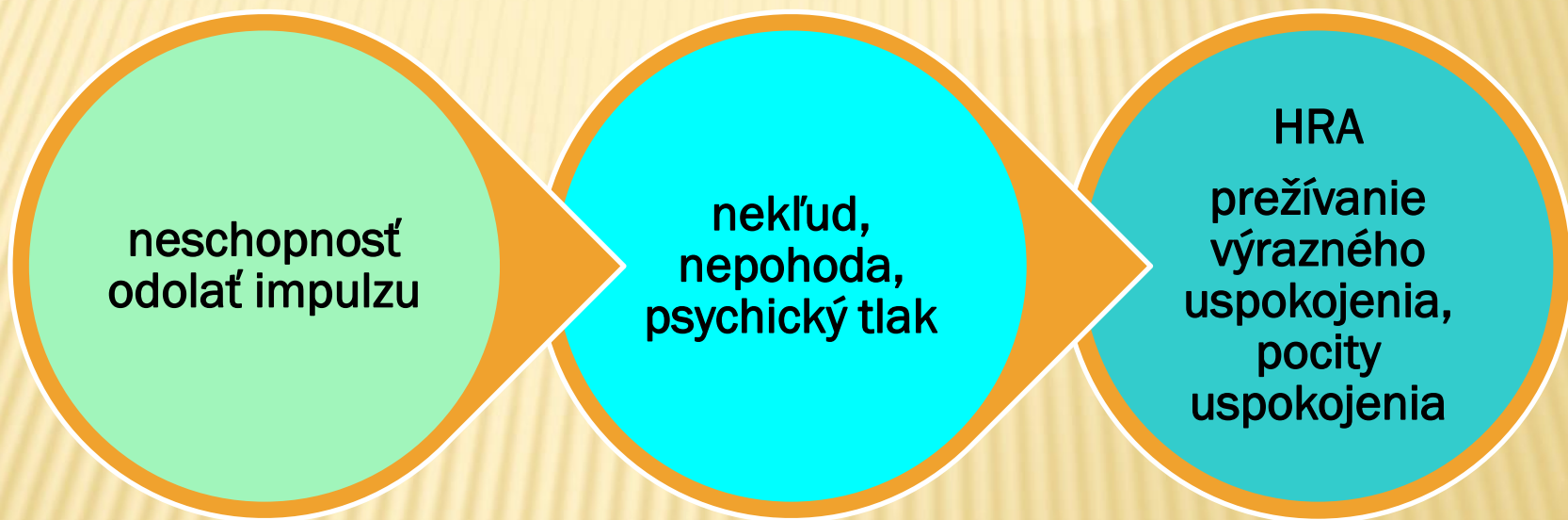
Narkotiká

heroín,
morfín,
metadon,
codeín,
diolan

Steroidy

Ich účinky
spočívajú
v raste, vývoji
svalstva a
telového
tkanivach
účinky

PATOLOGICKÉ HRÁČSTVO

FÁZY VZNIKU PATOLOGICKEHO HRÁČSTVA

Fáza
výhier

Fáza prehier

Fáza zúfalstva

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji za pozornost a vyplnění anonymního hodnotícího dotazníku.

doc. PhDr. Ľuba Pavelová, PhD.

Kontakt: paveloval@gmail.com